

เตือนภัยการเกษตร
ช่วงวันที่ 14-20 พฤศจิกายน 2561

ภาคเหนือ ตอนบน

1. ลินจี แดกใบอ่อน(ศวส.เชียงราย)

● **ไร้กามะหยี่** ดุดทำลายใบอ่อน ใบที่ถูกทำลายจะมีอาการหงิกงอ และโป่งพองขึ้นเป็นกระเปาะ ผิวใบบริเวณที่ถูกดุดกินจะสร้างชั้นสีน้ำตาลเข้มสานกันแน่นเป็นแผ่นติดต่อกัน มีลักษณะนุ่มหนาคลายพรหม เมื่อเริ่มเกิดจะมีสีเหลืองอ่อน สีจะเข้มขึ้นเป็นสีน้ำตาลแดง ใบที่ถูกทำลายจะแห้งและร่วงในที่สุด

การป้องกันกำจัด

ตัดแต่งกิ่งที่มีไร้กามะหยี่เผาทำลาย พ่นด้วยกามะถันผง 85% ดับเบิ้ลยูพี อัตรา 40 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นสารฆ่าโรอะมิทราซ อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร

ภาคเหนือ ตอนล่าง

1. กาแฟอะราบิกา ในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ระยะช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิต (ศว.กส.เพชรบูรณ์)

● **โรคแอนแทรกโนส** พบทั้งใบอ่อนและใบแก่ จะพบจุดแผลสีน้ำตาล พบกิ่งเหี่ยวและแห้ง ทำให้ใบเหลืองและร่วง ผล พบทั้งผลอ่อนและผลแก่ ผลจะมีจุดสีน้ำตาลเข้ม เนื้อเยื่อผลยุบตัว ผลหยุดการเจริญเติบโต และเปลี่ยนเป็นสีดำ แต่ผลยังคงติดอยู่บนกิ่งต้น

การป้องกันกำจัด

1. เก็บผลและตัดแต่งกิ่ง ใบ ที่เป็นโรคไปเผาทำลายนอกแปลงปลูก
2. ควบคุมการระบาดของโรคให้เหมาะสม เพื่อรักษาระดับความชื้น เป็นการป้องกันการเกิดโรค
3. หลังเก็บเกี่ยวผลกาแฟควรตัดแต่งกิ่งและให้ปุ๋ยบำรุงต้น เพื่อให้ต้นกาแฟมีความแข็งแรง

2. พืชตระกูลแตง ระยะเจริญเติบโต (ศวส.สุโขทัย)

● **โรคราน้ำค้าง** มีสาเหตุมาจากเชื้อรา *Pseudoperonospora cubensis* พบมากช่วงที่มีความชื้นในอากาศสูง อากาศหนาว มีน้ำค้างลงจัด และฝนตกชุก แพร่ระบาดมากในหน้าฝนและหนาว สามารถแพร่ระบาดได้โดย ลม น้ำฝน เครื่องมือทางการเกษตร และการเคลื่อนย้ายพืชปลูกและสามารถมีชีวิตอยู่ข้ามปีได้ เชื้อเจริญเติบโตได้ดีที่อุณหภูมิ 4-24 องศาเซลเซียส แต่ไม่ทนต่อแสงแดดจัด หากเข้าทำลายพืชปลูกจะสามารถสร้างความเสียหายให้เกิดขึ้นได้ โดยจะทำให้ผลผลิตพืชลดลง หากเป็นมากพืชอาจเหี่ยวแห้งตายในที่สุด ควรมีการดูแลใส่ใจพืชปลูกเป็นพิเศษ โดยเฉพาะในช่วงที่สภาพอากาศมีความชื้นสูง หรือ มีหมอกลงจัด หากพบควรเร่งป้องกันกำจัดโดยเร็ว เพราะโรคจะแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็วและสร้างความเสียหายให้แก่พืชได้ 100% ลักษณะอาการของโรค จะพบกลุ่มของเชื้อราเป็นผงสีขาวหรือสีเทาบนใบ ต่อมาด้านหลังใบจะเกิดแผลสีเหลือง และเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล แผลค่อนข้างเป็นเหลี่ยม ขอบไม่แน่นอน ถ้าเป็นรุนแรง ผลจะมีจำนวนมาก ใบจะเหลือง และแห้งตาย ใบที่อยู่ตอนล่างๆ จะมีแผลเกิดก่อนแล้วลามไปยังใบที่สูงกว่า ด้านบนในต้นอ่อนจะเริ่มมีแผลสีเหลืองที่ใบเลี้ยง และมักจะหลุดร่วงไป อาจมีขนาดเล็กถึงใหญ่

การป้องกันกำจัด

หากพบเริ่มระบาด ให้เกษตรกรพ่นด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืช ดังนี้

- แมนโคเซบ+เมทาแลกซิล-เอ็ม 64%+4% ดับเบิ้ลยูจี อัตรา 50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ
- ไซมอกซานิล+ฟามอกซาโดน 30%+22.5% ดับเบิ้ลยูจี อัตรา 10-15 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ
- ไดเมโทมอร์ฟ 50% ดับเบิ้ลยูพี อัตรา 10-20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ
- แมนโคเซบ 80% ดับเบิ้ลยูพี อัตรา 20-30 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตรโดยพ่นทุก 5-7 วัน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง

1. มะเขือเทศ ปลุกกล้าแปลง (ศวส.ศรีสะเกษ)

● **โรคเหี่ยวเหลือง** ใบล่างจะเหี่ยวและลู่ลง ใบแก่ที่อยู่ล่างๆ มีอาการเหลือง และใบที่เหี่ยวด้านบน จะเปลี่ยนเป็นสีเหลือง อาการจะลามขึ้นไปยังส่วนยอด ขอบใบมีวงลงด้านล่าง เมื่อถอนต้นขึ้นมาจะพบว่าเกิดอาการเน่าขึ้นที่ราก ต้นมะเขือเทศจะหยุดการเจริญเติบโต และตายในที่สุด

การป้องกันกำจัด

1. หลีกเลี่ยงการปลูกในพื้นที่ที่เคยมีการระบาดของโรคนี้
2. ควรเลือกแปลงปลูกที่ดินไม่เป็นกรดจัด หรือ ปรับสภาพดินไม่ให้เป็นกรดจัด โดยใส่ปูนขาว หรือ โดโลไมท์ อัตรา 300-400 กิโลกรัมต่อไร่ แล้วใส่ปุ๋ยอินทรีย์ อย่างน้อย 1-2 ตันต่อไร่ และแปลงปลูกควรมีการระบายน้ำที่ดี
3. ใช้ต้นพันธุ์จากแหล่งปลูกที่ไม่เคยมีโรคนี้ระบาดมาก่อน และใช้เมล็ดที่ไม่มีร่องรอยการติดเชื้อ
4. หมั่นตรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ หากพบโรค ถอนต้นที่เป็นโรคนำไปเผาทำลายนอกแปลงปลูก แล้วราดด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา คาร์บอกซิน 75% ดับเบิ้ลยูพี อัตรา 14 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ควินโตซีน 24 % อีซี อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ อีไตรโดอะโซล+ควินโตซีน 6%+24% อีซี อัตรา 30-40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร โดยราดดินตรงจุดที่พบโรคและบริเวณใกล้เคียง
5. แปลงที่มีการระบาดของโรค ควรเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นหมุนเวียน

2. หอมแดง เริ่มปลูก (ศวส.ศรีสะเกษ)

● **หอมเลื้อย** อาการของโรคพบได้ที่ ใบ กาบใบ คอ หรือส่วนหัว เริ่มแรกพบจุดดำน้ำขนาดเล็กสีเขียวหม่น และขยายใหญ่เป็นรูปกลมหรือรี เนื้อแผลยุบลงเล็กน้อยบนแผลมีหยดของเหลวสีชมพูอมส้ม เมื่อแห้งจะเห็นตุ่มเล็กๆสีน้ำตาลดำเรียงเป็นวงหรือซ้อนกันหลายชั้น ใบพืชจะไม่ตั้งตรงจะเอนล้ม ทำให้ดูเหมือนเลื้อย ใบบิด โค้งงอ หัวสีเขียว เลื้อยไม่ลงหัว ทำให้ต้นหอมเน่าเสียหายในแปลงปลูก เก็บเกี่ยวไม่ได้ หรือไปเน่าเสียในช่วงเก็บรักษา

การป้องกันกำจัด

1. แช่หัวพันธุ์หอมแดงที่ตัดแต่งใบและดอกออก ด้วยเชื้อไตรโคเดอร์มา อัตรา 1 กก.ต่อน้ำ 200 ลิตร
2. ฉีดพ่นเชื้อไตรโคเดอร์มา อัตรา 1 กิโลกรัมต่อน้ำ 200 ลิตร ในระยะเวลาเย็น สัปดาห์ละ 2 ครั้ง เพื่อป้องกันการเกิดโรค
3. หมั่นตรวจแปลงสม่ำเสมอ หากพบโรคให้รีบถอนทิ้งและเผาทำลาย ฉีดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น โพรคลอราซ 50% ดับบิวพี อัตรา 20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร (ไม่ควรฉีดติดต่อกันเกิน 4 ครั้ง) ฉีดพ่นสลับกับสารแมนโคเซป 80% ดับบิวพี อัตรา 40-50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร

● **โรคหัวเน่าและ** อาการที่พบคืออาการเน่าปรากฏขึ้นบริเวณหัวและราก และลุกลามขึ้นไปภายในลำต้นจนถึงยอดเมื่อภายในเน่าและเป็นเมือก อาการที่เห็นชัดภายนอกคือใบซีด และเหี่ยว เห็นบริเวณซ้าที่โคนต้น และที่บริเวณโคนของใบยอด มักพบอาการกับหัวหอมแดงที่ถูกฝนก่อนเก็บเกี่ยว

การป้องกันกำจัด

1. ทำความสะอาดเครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ ทั้งก่อนและหลังการใช้งานในแปลงปลูก
2. หลีกเลี่ยงไม่ทำให้ส่วนต่างๆ ของพืชเกิดแผล เพราะเชื้อจะเข้าทำลายพืชทางแผล
3. เมื่อเริ่มพบโรค รีบขุดต้นที่เป็นโรคนำไปเผาออกแปลงปลูก
4. ไถกลบเศษพืชผักทันทีที่เก็บเกี่ยวแล้ว และทำการตากดินแล้วไถกลบอีกครั้ง
5. พื้นที่ที่เคยมีการระบาดของโรค ควรปลูกพืชหมุนเวียน เช่น ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และข้าวโพด เป็นต้น
6. ฤดูถัดไปควรเลือกพื้นที่ปลูกที่ไม่เคยมีการระบาดของโรคนี้มาก่อน และมีการระบายน้ำที่ดี
7. ก่อนปลูกพืช ควรไถพรวนดินให้ลึกเกินกว่า 20 เซนติเมตร จากผิวดิน และตากดินไว้นานกว่า 2 สัปดาห์ จะช่วยลดปริมาณเชื้อในดินลงได้มาก

ภาคใต้ ตอนล่าง

1.กล้วยหิน ทุกระยะการเจริญเติบโต (ศส.ยะลา)

● **โรคเหี่ยวของกล้วย** ใบอ่อนแสดงอาการเหี่ยว ก้านใบหักพับ ปลีกกล้วยแคระแกร็นและเหี่ยวแห้ง หน่อกล้วยยอดเปลี่ยนเป็นสีดำ เมื่อตัดดูลักษณะภายในลำต้นเทียมจะเปลี่ยนสีเป็นสีน้ำตาลแดง อาการเหี่ยวจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้พืชแสดงอาการใบเหลือง และยืนต้นตาย เชื่อสามารถเข้าทำลายลำต้นเทียม ก้านใบ เครือกล้วย ผล และหน่อกล้วย

การกำจัดโรค

1. ทำลายกอกกล้วยหินโดยใช้สารกำจัดวัชพืช ซึ่งมีวิธีการดังนี้

1.1 ใช้ไม้เสียบลูกชิ้นความยาว 8 นิ้ว แขนในกระป๋องที่ใส่สารกำจัดวัชพืช ไตรโคลเพอร์ บิวทอกซีเอทิลเอสเทอร์ 66.8% อีซี แปะทิ้งไว้ข้ามคืน

1.2 นำไม้เสียบลูกชิ้นที่แช่สารกำจัดวัชพืชแล้ว เสียบที่บริเวณโคนต้นกล้วยที่เป็นโรคเหี่ยว ลึกประมาณ 5 นิ้ว โดยเลือกเสียบที่ต้นกล้วยขนาดใหญ่ในกอ ประมาณ 2-3 ต้น ต้นกล้วยจะตายภายในเวลาประมาณ 20-30 วัน

2. โรยปูนขาว 5 กิโลกรัมต่อกอ ตรงบริเวณโคนและรอบรากต้นกล้วยที่เป็นโรค เพื่อฆ่าเชื้อแบคทีเรียสาเหตุโรคที่อยู่ในดิน

3. ต้นกล้วยที่เป็นโรค หากมีปลี หรือเครือกล้วย ให้ใช้ถุงพลาสติกคลุม เพื่อป้องกันแมลงที่จะมาสัมผัสเชื้อสาเหตุโรค และยับยั้งการแพร่กระจายโรคไปสู่ต้นอื่น

4. หลังจากต้นกล้วยตาย ให้สับต้นกล้วยเป็นท่อน แล้วรดด้วย พ.ด.1 ที่ผสมน้ำตามคำแนะนำข้างซอง ใช้ 1 ซองต่อกอ เพื่อให้ย่อยสลายได้เร็วขึ้น ประมาณ 3-4 สัปดาห์ ห้ามนำต้นกล้วยที่ย่อยสลายแล้วไปเป็นปุ๋ย

5. ฆ่าเชื้อแบคทีเรียในดินอีกครั้ง โดยสับกอกกล้วยที่ย่อยสลายแล้วกับดินบริเวณรอบกอกกล้วย แล้วใช้ยูเรีย 0.5 กิโลกรัม ผสมกับ ปูนขาว 5 กิโลกรัมต่อกอ โรยให้ทั่วกอ กลบดินบริเวณกอกกล้วยให้แน่น รดน้ำให้ชุ่ม ทิ้งไว้ 3 สัปดาห์ เมื่อยูเรียและปูนขาวได้รับความชื้นจะแตกตัวเป็นแก๊สพิษฆ่าเชื้อแบคทีเรีย เมื่อครบกำหนดใช้จอบสับดินให้แก๊สพิษที่อยู่ในดินออกมา แล้วปลูกพืชได้ตามปกติ

การดูแลป้องกันต้นกล้วยที่ยังไม่เป็นโรคแต่อยู่ในแปลงที่มีต้นกล้วยเป็นโรค

ใช้ชีวภัณฑ์บาซิลลัส ซับทีลิส สายพันธุ์ BS-DOA 24 ของกรมวิชาการเกษตร อัตรา 25 กรัม ผสมน้ำ 10 ลิตร ต่อกอ รดให้ทั่วรอบต้น ทุก 30 วัน เป็นระยะเวลา 12 เดือน

การป้องกันโรค

1. การฆ่าเชื้อแบคทีเรียสาเหตุโรคในดินก่อนปลูก

1.1 ในกรณีที่ปลูกกล้วยหินพืชเดียว ฆ่าเชื้อโดยใช้ยูเรีย อัตรา 80 กิโลกรัมผสมกับ ปูนขาว 800 กิโลกรัมต่อไร่ หว่านให้ทั่วแปลง ไถกลบให้ลึกพอสมควร ปาดหน้าดินให้เรียบ รดน้ำให้ชุ่มจนทั่ว ทิ้งไว้ 3 สัปดาห์ เมื่อครบกำหนดเปิดหน้าดินให้แก๊สพิษออกมา จากนั้นทำปลูกกล้วยได้ตามปกติ

1.2 ในกรณีที่ปลูกกล้วยหินแซมพืชอื่น ฆ่าเชื้อบริเวณหลุมปลูก โดยใช้ยูเรีย 0.5 กิโลกรัม ผสมกับปูนขาว 5 กิโลกรัมต่อหลุม โรยให้ทั่วหลุม กลบดินให้แน่น รดน้ำให้ชุ่มจนทั่ว ทิ้งไว้ 3 สัปดาห์ เมื่อครบกำหนดใช้จอบสับดินให้แก๊สพิษออกมา แล้วปลูกกล้วยได้ตามปกติ

2. ใช้หน่อกล้วยปลอดเชื้อ หรือไม่ใช่หน่อกล้วยจากแปลงที่เป็นโรคมานเป็นหน่อพันธุ์

3. หลังปลูกหน่อกล้วย รดด้วยชีวภัณฑ์บาซิลลัส ซับทีลิส สายพันธุ์ BS-DOA 24 อัตรา 50 กรัมผสมน้ำ 20 ลิตร รดให้ทั่วรอบต้นและรดเช้าทุก 30 วัน นาน 12 เดือน

4. ทำความสะอาดเครื่องมือ และอุปกรณ์ทางการเกษตร เช่น มีดตัดผลกล้วย จอบ เสียม ทุกครั้งก่อนนำไปใช้กับต้นต่อไป โดยใช้ยาฟอกขาว เช่น ไฮเตอร์ อัตรา 250 มิลลิลิตรผสมน้ำ 3 ลิตร

5. ไม่เดินจากต้นที่เป็นโรคไปยังต้นที่ไม่เป็นโรค หากจำเป็นต้องเดินให้ฆ่าเชื้อที่รองเท้าก่อน ด้วยยาฟอกขาว เช่น ไฮเตอร์ อัตรา 250 มิลลิลิตร ผสมน้ำ 3 ลิตร

6. ไม่นำกล้วยหินที่เป็นโรคไปทำเป็นอาหารสัตว์

2. ทูเรียน ทุกระยะการเจริญเติบโต (ศวส.ยะลา)

● **โรคใบติด** ใบที่พบจะมีรอยคล้ายๆ ถูกน้ำร้อนลวก ขอบแผลไม่แน่นอน อาจเริ่มที่ปลายใบ กลางใบ หรือโคนใบแล้วลุกลามจนเป็นทั้งใบ และจะสังเกตเห็นเส้นใยสีขาวนวลแผ่ปกคลุมคล้ายใยแมงมุมแผ่ไปตามผิวใบ ใบที่ถูกทำลายจะร่วงหล่นไปในที่สุด ถ้าใบที่เป็นโรคไปสัมผัสกับใบที่ปกติไม่ว่าจะเป็นใบที่อยู่ล่างๆ หรือใบที่อยู่เหนือกว่า ใบปกตินั้นก็จะเป็นโรคใบติดเช่นกัน

การป้องกันกำจัด

1. ตัดแต่งทรงพุ่มให้โปร่ง และกำจัดวัชพืชในแปลงปลูก เพื่อลดความชื้นสะสม
2. ควรใส่ปุ๋ยที่มีค่าไนโตรเจนให้เหมาะสม
3. หมั่นสำรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ หากพบว่า เริ่มมีการระบาดของโรค ตัดส่วนที่เป็นโรค และเก็บเศษพืชที่เป็นโรคและใบที่ร่วงหล่น ไปเผาทำลายนอกแปลงปลูก และพ่นสารป้องกันกำจัดโรคพืชควาไลตามัยซิน 3% เอสแอล อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ เฮกซะโคนาโซล 5% เอสซี อัตรา 20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือคอปเปอร์ออกไซด์คลอไรด์ 85% ดับเบิ้ลยูพี อัตรา 30-50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร ทุก 10 วัน โดยพ่นที่ใบให้ทั่วทั้งต้น

3. ลองกอง ให้ผลผลิตแล้ว (ศวส.ยะลา)

● **หนอนขอนเปลือกลองกอง** หนอนกินใต้ผิวเปลือกทั้ง 2 ชนิด จะกัดกินทำลายอยู่ใต้ผิวเปลือกตามกิ่งและลำต้นลีกระหว่าง 2 – 8 มิลลิเมตร ซึ่งอยู่ระหว่างท่อน้ำและท่ออาหาร ทำให้กิ่งและลำต้นมีลักษณะตะปุ่มตะป่ำซึ่งในช่วงหน้าฝนกิ่งจะมีความชื้นสูงและมักมีโรคราสีชมพูเข้าทำลายร่วมด้วย ถ้าหนอนกัดกินบริเวณตาดอกจะทำให้ตาดอกถูกทำลายและผลผลิตลดลง ถ้าทำลายรุนแรงจะทำให้กิ่งแห้ง ต้นแคระแกรน โตช้า และตายในที่สุด

การป้องกันกำจัด

1. ใช้ไส้เดือนฝอย (*Steinernema carpocapsae*) อัตรา 50 ล้านตัว (1 กระป๋อง) ต่อน้ำ 20 ลิตร 1 ต้นใช้น้ำ 5 ลิตร พ่น 2 ครั้ง ห่างกัน 15 วัน (ในกรณีมีอากาศแห้งแล้ง ควรพ่นน้ำเปล่าให้ความชุ่มชื้นก่อนพ่นไส้เดือนฝอย)
2. ใช้สาร คาร์โบซัลแฟน 20% อีซี อัตรา 50 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ คลอร์ไพริฟอส 40% อีซี อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นให้ซอกบนลำต้น และกิ่งก้านที่มีรอยทำลายของหนอนกินใต้ผิวเปลือก